

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Olsztynie

LOL.410.010.03.2022

Pan
Przemysław Dacą
Prezes Państwowego Gospodarstwa
Wodnego Wody Polskie
00-848 Warszawa
ul. Żelazna 59a

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/040 – Gospodarowanie jeziorami stanowiącymi wody publiczne

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Nadzór Wodny w Augustowie, ul. Portowa 12, 16-300 Augustów (dalej: „Nadzór” lub „NW”) ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Przemysław Daca, Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, od 17 stycznia 2018 r. (dalej: „Prezes”).
Zakres przedmiotowy kontroli	Gospodarowanie jeziorami stanowiącymi wody publiczne.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2022 (30 czerwca), z wykorzystaniem dowodów sporządzanych przed lub po tym okresie.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie.
Kontroler	Henryk Dykty – główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli Nr LOL/71/2022 z 30 maja 2022 r. (akta kontroli str. 1)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2019-2022 (do 30 czerwca) w Nadzorze Wodnym na ogół prawidłowo prowadzono postępowania administracyjne w zakresie przyjmowania i rozpatrywania zgłoszeń wodnoprawnych. Terminowo wydawano zaświadczenia o braku sprzeciwu lub decyzje o sprzeciwie do zgłoszenia wodnoprawnego, a część z nich została sporządzona prawidłowo. Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły głównie:

- braku rzetelności w analizie kompletności dokumentacji załączonej do zgłoszenia (30% badanych spraw),
- wydania zaświadczeń o braku sprzeciwu, których treść była niezgodna z danymi wynikającymi ze zgłoszenia wodnoprawnego (25% badanych spraw),
- niepodjęcia odpowiednich działań, pomimo uzyskania informacji o podejrzeniu wybudowania urządzeń wodnych niezgodnie z wymogami ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawa wodnego⁴ oraz o wybudowaniu pomostu bez wymaganego zgłoszenia wodnoprawnego.

Należy jednak zaznaczyć, że w badanym okresie Nadzór borykał się z problemami kadrowymi, bowiem przez okres ośmiu miesięcy zatrudniony był jeden pracownik, a przez kolejne 15 miesięcy jedynie dwie osoby.

¹ W okresie objętym kontrolą¹ Kierownikiem NW był: od 2018 r. do 31 marca 2021 r. Piotr Sieńkowski. Od 1 kwietnia 2021 r. do 30 czerwca 2022 r. p.o. Kierownika był Waldemar Jurkun, zaś od 1 lipca 2022 r. p.o. Kierownika był Cezary Wiszniewski (dalej: „Kierownik”).

² Dz. U. z 2022 r. poz. 623, (dalej: „ustawa o NIK”).

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR **Gospodarowanie jeziorami stanowiącymi wody publiczne**

Opis stanu faktycznego

1. Nadzór obejmował swoim działaniem obszar o powierzchni 3 130 km², na którym funkcjonowało 35 gmin, w tym 29 gmin o łącznej powierzchni 3 069,62 km² (98,1% ogólnej powierzchni NW) znajdowało się w województwie podlaskim, zaś 6 gmin o łącznej powierzchni 60,38 km² w województwie warmińsko-mazurskim (1,9%).

(akta kontroli str. 2)

2. Według danych NW na terenie jego działania znajdowały się 32 jeziora o statusie wody płynące (o statusie stojących nie było), stanowiące wody publiczne, o łącznej powierzchni 4 144,69 ha, w tym 14 o powierzchni od 100-500 ha, 3 od 50 do 100 ha i 15 poniżej 50 ha.

(akta kontroli str. 3-4)

3. W badanym okresie w Nadzorze zatrudnionych było od jednego do trzech pracowników, w tym Kierownik. Przez okres 8 miesięcy, tj. od kwietnia do listopada 2021 r. (19% badanego czasu) zadania nałożone na NW wykonywał jeden pracownik, przez okres 15 miesięcy (35,7% czasu) – dwóch pracowników, zaś przez okres pozostałych 19 miesięcy pracę tą wykonywało trzech pracowników (45,2% czasu).

Nadzór działał zgodnie z regulaminem organizacyjnym Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie⁵ (dalej: „Wody Polskie”), w którym w §§ 64 i 65 określono dla niego organizację oraz zadania, w tym m.in. przyjmowanie wniosków o wydanie zgody wodnoprawnej, prowadzenie postępowań administracyjnych w zakresie zgłoszeń wodnoprawnych, wydawanie zaświadczeń o braku sprzeciwu w zakresie zgłoszeń wodnoprawnych, wydawanie decyzji o sprzeciwie zgłoszenia wodnoprawnego, prowadzenie postępowań administracyjnych dotyczących zwolnienia od zakazu grodzienia nieruchomości przyległych do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych oraz załatwianie skarg i wniosków.

W zakresach obowiązków Kierownika oraz pracownika, nadanych im przez Dyrektora RZGW⁶, oprócz powyższych zadań nałożonych na NW, ujęto także zadanie dotyczące nadzoru nad utrzymaniem wód oraz utrzymaniem i eksploatacją urządzeń wodnych oraz dokonywanie ich okresowych przeglądów.

(akta kontroli str. 5-13)

4. Z prowadzonego przez Nadzór rejestru zgłoszeń wodnoprawnych wynikało, że w okresie objętym kontrolą do NW wpłynęło ogółem 115 zgłoszeń w sprawie wykonania pomostu o szerokości do 3 m i długości całkowitej do 25 m, w tym: 18 w 2019 r., 30 w 2020 r., 49 w 2021 r. i 18 w 2022 r. (do 30 czerwca).

Z analizy dat wpływu zgłoszeń wodnoprawnych oraz terminów zamierzonego rozpoczęcia budowy pomostów wynikało, że we wszystkich przypadkach dokonano zgłoszenia przed terminem zamierzonego rozpoczęcia wykonywania czynności lub robót.

(akta kontroli str. 14-42)

5. Analiza dokumentacji wybranych 20 zgłoszeń (spośród 115) w zakresie ich kompletności, tj. spełniania wymogów określonych w art. 421 i art. 422 ustawy – Prawo wodne, wykazała że we wszystkich przypadkach zgłoszenia zawierały:

⁵ Zarządzenie Nr 80/2019 Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie z dnia 31 grudnia 2019 r. w sprawie nadania regulaminu organizacyjnego Państwowemu Gospodarstwu Wodnemu Wody Polskie.

⁶ Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Białymstoku.

- oznaczenie podmiotu dokonującego zgłoszenia z podaniem jego siedziby i adresu;
- określenie: celu planowanych do wykonania czynności i robót przy budowie pomostów; stanu prawnego nieruchomości, na której czynności, roboty lub pomosty będą wykonywane; wykonywanych robót w sposób opisowy; podstawowych parametrów charakteryzujących planowane roboty oraz warunków ich wykonania; lokalizacji czynności, robót lub pomostów wodnych, z podaniem nazwy lub numeru obrębu ewidencyjnego z numerem lub numerami działek ewidencyjnych; współrzędnymi oraz planowanego terminu rozpoczęcia robót lub czynności;
- do zgłoszeń wodnoprawnych, zgodnie z art. 422 Prawa wodnego dołączono: mapy sytuacyjno-wysokościowe pobrane z państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego z naniesionymi schematami planowanych czynności związanych z budowa pomostów, zasięgiem ich oddziaływania, wypisy i wyrisy z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku - decyzje o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego albo decyzje o warunkach zabudowy, jeżeli były wymagane;
- datę planowego rozpoczęcia budowy pomostu.

Ponadto ustalono, że w 14 przypadkach dołączona do zgłoszenia dokumentacja techniczna pomostów była zgodna z wymogami określonymi w ustawie Prawo wodne, zaś w pozostałych sześciu występowały w niej braki lub nieścisłości. Organ nie wzywał zgłaszających do ich uzupełnienia lub wyjaśnienia, a w jednym z tych przypadków pracownik Nadzoru dokonał korekty podanej w zgłoszeniu daty rozpoczęcia budowy pomostu (opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

Analiza dokumentacji wykazała również, że Nadzór w toku badania dwóch zgłoszeń pozyskał informację o podejrzeniu wybudowania urządzeń wodnych (pomostów) niezgodnie z wymogami Prawa wodnego. Działania odnośnie tych urządzeń ograniczono do skierowania pism do właścicieli działek, przy których wybudowano pomosty (opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

W badanym okresie w trzech przypadkach⁷ (spośród 115) pracownicy Nadzoru stwierdzili braki w zgłoszeniu wodnoprawnym i wezwali zgłaszających, w formie postanowienia, do uzupełnienia informacji lub dokumentacji, które wniesiono w terminie wskazanym w wezwaniu.

(akta kontroli str. 44-214)

6. W badanym okresie w trzech przypadkach, na 115 zgłoszeń wodnoprawnych, Nadzór wniósł sprzeciw do zgłoszenia wodnoprawnego w sprawie pomostu. Każdorazowo sprzeciw ten został wniesiony przed upływem 30-dniowego terminu, o którym mowa w art. 423 ust. 2 ustawy – Prawo wodne. W każdym z tych przypadków zaistniały przesłanki do wydania sprzeciwu. I tak:

- ze zgłoszenia wodnoprawnego⁸ z 2019 r. wynikało, że na działce w miejscu wskazanym do wykonania pomostu istniał już inny pomost; NW powołując się na art. 423 ust. 5 Prawa wodnego w uzasadnieniu podał, że przed wniesieniem zgłoszenia należy wyjaśnić stan prawny istniejącego pomostu⁹;
- ze zgłoszenia wodnoprawnego¹⁰ z 2020 r. wynikało, że pomost o długości 25 m i szerokości 1 m dołączony będzie do istniejącego pomostu o łącznej długości

⁷ Nr sprawy: BI.1.1.420.51.2019, BI.1.1.420.6.2020, BI.1.1.420.29.2020.

⁸ Nr sprawy: BI.1.1.420.7.2019.

⁹ Właściciel złożył kolejne zgłoszenie (Nr sprawy: BI.1.1.420.12.2019 z 4 marca 2019 r., w którym poinformował o rozbiórce pomostu.

¹⁰ Nr sprawy: BI.1.1.420.23.2020.

około 50 m, co zgodnie z art. 394 ust. 2 Prawa wodnego skutkowało orzeczeniem w drodze decyzji o obowiązku uzyskania pozwolenia wodnoprawnego;

- zgłoszenie wodnoprawne¹¹ z 2021 r. wymagało pozwolenia wodnoprawnego, gdyż wykazany w zgłoszeniu pomost, jak wynikało z dokumentacji, był planowany o łącznej długości 46 m elementów służącej komunikacji i 14 m łącznie elementów stanowiących odnogi cumownicze; Nadzór zastosował w tym przypadku art. 423 ust. 5 pkt 1 Prawa wodnego.

(akta kontroli str. 38-43,48-58,126-128,139-142,215)

7. Z analizy dokumentacji 20 zgłoszeń wodnoprawnych w sprawie pomostu, do których nie wniesiono sprzeciwu wynikało, że we wszystkich tych przypadkach nie zaistniały przesłanki, o których mowa w art. 423 ust. 5 Prawa wodnego, dające podstawę do wniesienia sprzeciwu.

(akta kontroli str. 44-47)

8. Analiza dokumentacji 20 zgłoszeń wodnoprawnych, w których wnioskowano o wydanie zaświadczeń o niezgłoszeniu sprzeciwu wykazała, że w 19 przypadkach takie zaświadczenia zostały wydane, zaś w jednym przypadku zaświadczenia nie wydano, gdyż wnioskujący nie wniósł opłaty.

Analiza 19 powyższych zaświadczeń wykazała, że:

- 15 z nich zostało wydanych prawidłowo, zgodnie ze złożonymi wnioskami oraz z danymi zawartymi w zgłoszeniach wodnoprawnych,
- 4 zaświadczenia wydano pomimo że: w jednym przypadku nie złożono wniosku o jego wydanie, w jednym pomyłono daty, jedno zaświadczenie wydano wcześniej niż został złożony wniosek o jego wydanie, zaś w jednym zaświadczeniu podana długość pomostu była inna niż długość w zgłoszeniu wodnoprawnym (opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

Poza tym przy badaniu przez NIK kompletności zgłoszeń wodnoprawnych oraz analizie przyjęcia zgłoszeń wodnoprawnych przed 30 dniem od ich doręczenia stwierdzono, że w:

- dwóch zaświadczeniach, pomimo że zgłaszający podał długość poszczególnych elementów konstrukcyjnych pomostu, w zaświadczeniu podano inne wymiary elementów pomostu (opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości),
- czterech zaświadczeniach, pomimo że pomost według załączonego rysunku (szkicu) stanowił jeden element konstrukcyjny, w zaświadczeniach wskazywano natomiast elementy konstrukcyjne, przypisując im długości według zasad stosowanych przez Nadzór (opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli str. 44-47,216-226)

9. Na 115 zgłoszeń wodnoprawnych złożonych do NW w badanym okresie, w 27 przypadkach przyjęto zgłoszenie wodnoprawne w sprawie pomostu przed upływem 30-dniowego terminu, o którym mowa w art. 423 ust. 2 Prawa wodnego.

Z analizy dokumentacji 20 powyższych zgłoszeń wodnoprawnych wynikało, że:

- wszystkie spełniały wymogi określone w art. 421 i art. 422 ustawy – Prawo wodne;
- w 11 przypadkach w aktach sprawy znajdował się dowód doręczenia wnioskodawcy zawiadomienia o przyjęciu zgłoszenia wodnoprawnego przed upływem terminu, o którym mowa w art. 423 ust. 2;

¹¹ Nr sprawy: BI.1.1.420.1.2021.

- w aktach 8 spraw brak było dowodu potwierdzającego doręczenie zawiadomienia (opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości), a w jednym zgłoszeniu takie zawiadomienie nie było wymagane¹²;
- w 19 przypadkach NW, zgodnie z art. 423 ust. 11 Prawa wodnego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia wnioskodawcy zawiadomienia o braku sprzeciwu, zamieścił informacje o przyjęciu zgłoszeń na stronie podmiotowej BIP Wód Polskich, zaś w jednym przypadku (o którym mowa w pkt 10 wystąpienia) takiej informacji w BIP nie zamieszczono.

(akta kontroli str. 218-220)

10. Z analizy 20 przypadków dotyczących zgłoszeń wodnoprawnych w zakresie terminowości zamieszczania informacji na stronie podmiotowej BIP Wody Polskie wynikało, że:

- w 19 badanych sprawach terminowo zamieszczano informację o dokonaniu zgłoszenia i jego zakresie, informację o dacie wniesienia sprzeciwu oraz informację o braku wniesienia sprzeciwu,
- w jednym przypadku¹³ brak było w BIP informacji o niezgłoszeniu sprzeciwu (opisano w sekcji stwierdzone nieprawidłowości).

(akta kontroli str. 227-228)

11. W okresie objętym kontrolą nie wydano żadnej decyzji zwalniającej z zakazu grodzenia nieruchomości przyległych do publicznych śródlądowych wód powierzchniowych stanowiących jeziora.

Jak wyjaśnił Kierownik, w badanym okresie nie dokonywano wizji lokalnych zagospodarowania terenów jezior w zakresie nielegalnych ogrodzeń uniemożliwiających dostęp do linii brzegowej jezior stanowiących wody publiczne, oraz nie podejmowano działań względem osób/podmiotów nielegalnie uniemożliwiających dostęp do jezior. Kierownik podał, że wiedzę o nielegalnych ogrodzeniach czerpano ze skarg i donosów składanych do Nadzoru.

Z ustaleń NIK wynikało, że w badanym okresie do NW nie wpłynęła żadna skarga lub wniosek dotyczący nieprawidłowości w zakresie gospodarowania jeziorami stanowiącymi wody publiczne.

(akta kontroli str. 229-232,265-268)

12. W latach 2019-2022 (30 czerwiec) Nadzór przyjął (na podstawie art. 240 ust. 5 pkt 4 ustawy - Prawo wodne) osiem wniosków¹⁴, z których żaden nie dotyczył legalizacji pomostów. Wszystkie wnioski niezwłocznie przekazano do Zarządu Zlewni w Augustowie (dalej: „ZZ”).

Jak podał Kierownik, Nadzór nie dysponuje wiedzą, ile w okresie objętym kontrolą, na obszarze właściwym dla NW, wydano decyzji w ZZ nakładających obowiązek likwidacji nielegalnych pomostów oraz jakie były przyczyny ich wydania i jakie warunki w nich ustalono.

(akta kontroli str. 233-261)

¹² Przepis art. 423 ust. 11 obowiązuje od 23 listopada 2019 r.

¹³ Nr sprawy: BI.1.1.420.101.2021.

¹⁴ Wnioski dotyczyły: budowy sieci energetycznej, budowy przyłącza energetycznego, wykonania wylotu wód opadowych i roztopowych, likwidacji rowu z wylotem, przedłużenia istniejącej kanalizacji deszczowej, remontu drogi z rozbiórką przepustu, remontu i przebudowy stawu bezodpływowego, odprowadzenia oczyszczonych ścieków bytowych z oczyszczalni do rzeki.

13. W badanym okresie w Nadzorze nie były gromadzone informacje dotyczące nielegalnych pomostów. Jak wyjaśnił Kierownik powodem braku kontroli w zakresie nielegalnych pomostów była niewystarczająca liczba pracowników.

(akta kontroli str. 262-264)

14. W badanym okresie żadna jednostka Wód Polskich oraz inne podmioty zewnętrzne nie przeprowadziły w NW kontroli w zakresie gospodarowania jeziorami stanowiącymi wody publiczne.

(akta kontroli str. 265-266)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W przypadku dwóch zgłoszeń postępowanie Nadzoru nie było rzetelne, gdyż:

- W zgłoszeniu wodnoprawnym¹⁵ z 25 sierpnia 2021 r. pracownik bez wiedzy i zgody dokonującego zgłoszenie wodnoprawne zmienił datę rozpoczęcia budowy pomostu z 24 sierpnia 2021 r. na 24 września 2021 r. Kierownik wyjaśnił, iż poprawki dokonał, gdyż uznał, że wnioskodawca popełnił oczywisty błąd myląc miesiące.

(akta kontroli str. 44-47,194-196,221-226)

- W przypadku zgłoszenia wodnoprawnego¹⁶ z 25 maja 2021 r. nie wezwano, na podstawie art. 423 ust. 4 Prawa wodnego, zgłaszającego do uzupełnienia załączonej do wniosku dokumentacji pomostu (rysunków lub szkiców planowanego pomostu, o których mowa w art. 422 pkt 2). W zgłoszeniu znajdowała się tylko ogólna informacja, że będzie to pomost pływający, zaś na mapie geodezyjnej, gdzie wykazano jego lokalizację, podano tylko wymiary (bez przekrojów oraz informacji z jakich materiałów będzie zbudowany). Kierownik wyjaśnił, że przeoczenie braku przekrojów oraz informacji z jakich materiałów pomost będzie zbudowany, wynikało z tego, że NW uznał, że dane o pomoście zawarte na mapie geodezyjnej były wystarczające.

(akta kontroli str. 44-47,176-179,221-224,280-281)

2. W przypadku dwóch badanych przez NIK zaświadczeniach o niezgłoszeniu sprzeciwu, naruszono wymogi określone w art. 423 ust. 9 Prawa wodnego, gdyż:

- Zaświadczenie¹⁷ z 7 czerwca 2021 r. wydano mimo, że dokonujący zgłoszenia nie złożył wniosku o wydanie takiego zaświadczenia. Kierownik wyjaśnił, że pismo z 17 maja 2021 r. potraktowano jako wniosek, gdyż uznano, że wnioskodawca zamiast słowa „zaświadczenie” użył pomyłkowo słowa „pozwolenie”. Nie można zgodzić się z takim stanowiskiem, gdyż pismo to nie było wnioskiem o wydanie zaświadczenia, lecz pismem przewodnim do zgłoszenia wodnoprawnego, o czym świadczy jego treść, w którym wnioskuje się o wydanie pozwolenia na postawienie pomostu pływającego wraz z informacją jakie zostały dołączone do wniosku dokumenty.
- Zaświadczenie¹⁸ z dnia 2 marca 2020 r. zostało sporządzone przed datą złożenia wniosku o jego wydanie (21 kwietnia 2020 r.). Kierownik wyjaśnił, że zaświadczenie wydano dopiero po złożeniu wniosku. NIK zwraca uwagę, że z art. 423 ust. 9 Prawa wodnego jednoznacznie wynika, że organ wydaje

¹⁵ Nr sprawy: BI.1.1.420.84.2021.

¹⁶ Nr sprawy: BI.1.1.420.46.2021.

¹⁷ Nr sprawy: BI.1.1.420.46.2021.

¹⁸ Nr sprawy: BI.1.1.420.6.2020.

zaświadczenie o niezgłoszeniu sprzeciwu na wniosek dokonującego zgłoszenia.

(akta kontroli str. 44-47,216-217,117-119,180-182,221-226)

3. W 8 zaświadczeniach podano nierzetelnie dane, gdyż:

- W zaświadczeniu¹⁹ z 16 lipca 2020 r. wskazano błędną datę zgłoszenia wodnoprawnego do NW (wstawiono dwie daty – 14 czerwca 2020 r. i 16 czerwca 2020 r., gdy faktycznie zgłoszenie do NW wpłynęło 22 listopada 2019 r.). Kierownik wyjaśnił, że daty wstawiono omyłkowo.
- W 2 zaświadczeniach podane długości poszczególnych elementów konstrukcyjnych pomostu były inne niż długości elementów pomostów podane w zgłoszeniach:

- w zgłoszeniu wodnoprawnym²⁰ z 7 maja 2021 r. pomost w kształcie odwróconej litery L o długości łącznej 14 m składał się z 2 elementów konstrukcyjnych (I element o długości 10 m i szerokości 2 m, II – 4 m i 2 m), zaś NW w zaświadczeniu podał wymiary elementów konstrukcyjnych (I element o długości 8 m i szerokości 2 m, II - 6 m i 2 m);
- w zgłoszeniu wodnoprawnym²¹ z 1 kwietnia 2022 r. pomost w kształcie litery L o długości łącznej 15 m składał się z 2 elementów konstrukcyjnych (I element o długości 13 m i szerokości 2 m, II – 2 m i 2,5 m), zaś NW w zaświadczeniu długość łączną pomostu określił na 14,5 m zmieniając również wymiary elementów (I element o długości 10,5 m i szerokość 2 m, II - 4 m i 2,5 m).

Kierownik wyjaśnił, że NW w wydanych zaświadczeniach nie przyjął długości pomostu i jego elementów wskazanych w zgłoszeniu, gdyż Nadzór, od powstania Wód Polskich, przyjął zasadę liczenia długości pomostów i jego elementów od nowa, niezależnie czy w zgłoszeniach takie długości były podane.

- W 5 zaświadczeniach, NW określił parametry pomostów w kształcie litery L lub T (ich długość oraz wymiary jego elementów konstrukcyjnych), a które nie były wskazane w zgłoszeniach wodnoprawnych (zgodnie z załączonymi rysunkami stanowiły one całość – jeden element). Zdaniem NIK, NW winien wezwać zgłaszających, na podstawie art. 423 ust. 4 Prawa wodnego, celem uzyskania informacji z ilu elementów będzie składał się pomost i jakie będą ich wymiary. I tak:
 - w zgłoszeniu wodnoprawnym²² z 25 stycznia 2021 r. pomost w kształcie litery L wskazano bez podziału na elementy; w zaświadczeniu NW określił długość całkowitą pomostu na 16 m i wyodrębnił dwa jego elementy konstrukcyjne (pierwszy element o długości 12 m i szerokość 1,2 m, drugi – 4 m i 2 m);
 - w zgłoszeniu wodnoprawnym²³ z dnia 15 lutego 2021 r. pomost w kształcie odwróconej litery L wskazano bez podziału na elementy; w zaświadczeniu NW określił długość całkowitą pomostu na 13 m i wyodrębnił dwa jego elementy konstrukcyjne (jeden o długości 8 m i szerokości 1,2 m, drugi – 5 m i 2,5 m);

¹⁹ Nr sprawy: BI.1.1.420.46.2019.

²⁰ Nr sprawy: BI.1.1.420.35.2021.

²¹ Nr sprawy: BI.1.1.420.31.2022.

²² Nr sprawy: BI.1.1.420.8.2021.

²³ Nr sprawy: BI.1.1.420.17.2021.

- w zgłoszeniu wodnoprawnym²⁴ z dnia 19 marca 2021 r. pomost w kształcie litery T wskazano bez podziału na elementy; w zaświadczeniu NW określił długość całkowitą pomostu na 12,9 m i wyodrębnił dwa jego elementy (pierwszy o długości 9,9 m i szerokości 1,1 m, drugi – 3 m i 1,1 m);
- w zgłoszeniu wodnoprawnym²⁵ z dnia 25 sierpnia 2021 r. pomost w kształcie odwróconej litery L wskazano bez podziału na elementy; w zaświadczeniu NW określił długość całkowitą pomostu na 25 m i wyodrębnił dwa jego elementy konstrukcyjne (jeden o długości 20 m i szerokości 2,5 m, drugi – 5 m i 2,5 m);
- w zgłoszeniu wodnoprawnym²⁶ z dnia 5 stycznia 2022 r. pomost w kształcie litery T wskazano bez podziału na elementy; w zaświadczeniu NW określił długość całkowitą pomostu na 25 m i wyodrębnił dwa jego elementy (o długości 22 m i szerokości 1,5 m oraz 3 m i 3 m); NIK zwraca uwagę, że przy innym podziale tego pomostu na 3 elementy, jego długość całkowita wyniosłaby 26,5 m i wymagałby on uzyskania pozwolenia wodnoprawnego.

Kierownik wyjaśnił, że nie wzywał zgłaszających do uzupełnienia informacji o pomostach, gdyż uznał że nie ma takiej potrzeby. Podziału dokonywał według metod stosowanych w Nadzorze²⁷. Podał, że nie ma podstawy prawnej określającej zasady podziału pomostów na elementy. Również w Wodach Polskich nie ma wypracowanych zasad liczenia długości pomostów oraz jego elementów.

NIK zwraca uwagę, że NW nie miał kompetencji do dokonywania podziału pomostu na elementy, dlatego wezwanie w ww. przypadkach do uzupełnienia informacji przez zgłaszającego było uzasadnione.

(akta kontroli str. 89-91,93-116,143-151,161-168,170-175,194-199,205-214, 221-224,280-281)

4. W aktach 8 spraw²⁸ brak było potwierdzenia doręczenia wnioskodawcy zawiadomienia o przyjęciu zgłoszenia wodnoprawnego przed upływem 30 dni od dnia doręczenia zgłoszenia wodnoprawnego, o którym mowa w art. 423 ust. 11 Prawa wodnego. Zgodnie z art. 39 § 2 Kpa²⁹ organ administracji publicznej doręcza pisma za pokwitowaniem.

Kierownik wyjaśnił, że przyczyną braku dowodów dostarczenia powiadomienia było wysłanie zawiadomienia listem zwykłym, bez potwierdzenia odbioru.

(akta kontroli str. 218-220,278-279)

5. Nie zamieszczono w BIP Wody Polskie informacji o niezgłoszeniu sprzeciwu do zgłoszenia wodnoprawnego³⁰ z 22 listopada 2021 r., co było niezgodne z art. 423 ust. 8 pkt 3 Prawa wodnego.

Kierownik wyjaśnił, że nieumieszczenie w BIP informacji o niezgłoszeniu sprzeciwu wynikało z błędu poczty elektronicznej, gdyż wiadomość została przeniesiona do wersji roboczej.

(akta kontroli str. 44-47,227-228,200-202,278-279)

²⁴ Nr sprawy: BI.1.1.420.28.2021.

²⁵ Nr sprawy: BI.1.1.420.8 4.2021.

²⁶ Nr sprawy: BI.1.1.4200.2.2022.

²⁷ Długość pierwszego elementu liczono do pierwszego załamania linii pomostu. Druga część to reszta pomostu.

²⁸ Nr sprawy: BI.1.1.420.16.2020, BI.1.1.420.26.2021, BI.1.1.420.53.2021, BI.1.1.420.54.2021, BI.1.1.420.58.2021, BI.1.1.420.65.2021, BI.1.1.420.83.2021, BI.1.1.420.101.2021.

²⁹ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz.735).

³⁰ Nr sprawy: BI.1.1.420.101.2021.

6. W dwóch przypadkach Nadzór nie podjął odpowiednich działań (w tym nie zawiadomił Dyrektora Zarządu Zlewni w Augustowie, który posiadał kompetencje w zakresie legalizacji lub rozbiórki takich urządzeń), mimo uzyskania odpowiednio: informacji o podejrzeniu wybudowania urządzeń wodnych (5 pomostów) niezgodnie z wymogami Prawa wodnego oraz o wybudowaniu pomostu bez wymaganego zgłoszenia wodnoprawnego, tj.:

- W toku załatwienia sprawy dotyczącej zgłoszenia wodnoprawnego³¹ z 1 lutego 2019 r. pozyskano informację o podejrzeniu wybudowania 5 pomostów bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego (zgłoszenia wodnoprawnego). Działania w tym zakresie ograniczono jednak do wysłania pisma do właściciela działki, przy której wybudowano te pomosty, o przekazanie informacji o ich stanie prawnym. Mimo, że ww. informacji nie uzyskano, to nie powiadomiono ZZ, a więc jednostki, która posiadała kompetencje w zakresie wydania decyzji o legalizacji lub rozbiórce takich urządzeń wodnych.

(akta kontroli str. 48-66)

- W toku załatwienia sprawy dotyczącej zgłoszenia wodnoprawnego³² z 4 czerwca 2019 r., pozyskano informację o wybudowaniu pomostu na wysokości działki 4046/3 obręb 0007 Miasto Augustów bez wymaganego zgłoszenia wodnoprawnego. Działania NW w tym zakresie ograniczyły się do wysłania pisma do właściciela działki, przy której wybudowano ten pomost, o informację o jego stanie prawnym. Mimo, że ww. informacji nie uzyskano, to nie powiadomiono ZZ, a więc jednostki, która posiadała kompetencje w zakresie wydania decyzji o legalizacji lub rozbiórce takiego urządzenia wodnego

(akta kontroli str. 44-47,93-116)

Kierownik wyjaśnił, że powyższe zaniechania wynikały z niewystarczającej liczby pracowników przy jednoczesnym nadmiarze obowiązków.

(akta kontroli str. 269-277)

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag. W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Informowanie właściwych jednostek organizacyjnych Wód Polskich o przypadkach wybudowania urządzeń wodnych (pomostów) niezgodnie z wymogami Prawa wodnego.
2. Rzetelne realizowanie czynności w sprawach dotyczących zgłoszeń wodnoprawnych i w wymaganych przypadkach wzywianie wnoszących zgłoszenia wodnoprawne do uzupełnienia brakujących dokumentów lub informacji.
3. Podawanie rzetelnych danych w wydawanych zaświadczeniach o niezgłoszeniu sprzeciwu.

³¹ Nr sprawy: BI.1.1.420.7.2019.

³² Nr sprawy: BI.1.1.420.23.2019.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Olsztynie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag
i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Olsztyn, 2 sierpnia 2022 r.

Kontroler
Henryk Dykty
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Olsztynie
Dyrektor
z up.
Barbara Zajdel
Wicedyrektor

.....
podpis